



УЧИЛИЩЕТО – ЖЕЛАНА ТЕРИТОРИЯ



ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНО ОБУЧЕНИЕ ЧРЕЗ ПРОЕКТНА РАБОТА

(Английски език – Информатика – География) *

Една от задачите в образованието е търсенето на нови пътища за усъвършенстване на учебната дейност. То трябва да дава възможност за по-голяма самостоятелност и изява на учениците, за по-голямо творчество. Един от начините за това е междупредметната интеграция. Тя може да бъде постигната освен в часовете по задължителна подготовка и чрез разработката на проекти по определени програми.

Живеем в т.нар. „проектно време“. Световната практика доказва, че участието на учители и ученици в разработката на проекти е ефективно. У подрастващите се формира „проектна култура“ и умения за кандидатстване пред финансиращи организации.

С приемането на България в ЕС възникна необходимостта да се познават добре географията, историята и езиковите особености на държавите-членки. Проектът, с разнообразните си по съдържание дейности, дава възможност за творческа изява на учениците съобразно техните потребности и интереси, активира познавателната им дейност, разширява езиковата и географската им култура, допринася за пропагандиране на европейските културни ценности и превръща училището в желана територия за учениците.

През учебната 2006/2007 г. ПМГ „Св. Кл. Охридски“ в Монтана реализира езиков проект по програма „Коменски“ на тема „**Ние говорим вашия език**“ с краен продукт *Българско-полски речник на географските термини*.

Обект на опитната работа бяха учениците от X и XI клас на ПМГ и от Професионална гимназия № 1 в гр. Мишков, Полша. Предмет на изследването бе подготовката, организацията и изработването на полско-български речник на географските термини.

Основната цел на разработката беше чрез междупредметна интегралност учениците да получат възможност за формиране на „културен интернационализъм“ и научен мироглед по жизнено важните глобални проблеми на съвременността.

Подцел на проекта бе изучаване на по-малко приложими езици в Европа – полски и български, което да доведе до повишаване на интеркултурното образование и преодоляване на езиковите и културни бариери. Друга подцел бе приложение на знанията по информатика и постигане на модели на поведение като трета, най-висока степен на географската култура.

Очаквани резултати:

1. Засилен интерес и ангажираност към проекта като основно средство за постигане на определена цел.
2. Изработване на краен продукт – уебсайт-речник на географските термини на полски и български език и съответстващи продукти (лекции, презентации, видеоклипове, дневници).
3. Изграждане на активни личности с осъзната необходимост от изява; стимулиране на ученическия интерес към чуждите езици, непознатите култури и географията; повишаване отговорността при изпълнение на поставени задачи.

За постигане на целта екипът си постави следните **задачи**:

1. Проучване на литературни източници и опит по проблема.
2. Планиране на предстоящите дейности.
3. Реализация на дейностите.

От проучената литература се стигна до следните изходни постановки:

- Проектът не е молба. Той е заявено намерение за извършване на някаква дейност и постигане на

* Статията е представена като доклад на Националната конференция „Училището-желана територия на ученика“, тематично направление „Дидактически и иновационни методи и технологии“ (2007). Презентацията на доклада е поместена в електронния вариант на „География `21“ на адрес: www.geography.iit.bas.bg.

определена цел, за което намерение кандидатът доказва необходимост от определени средства.

- Проектът е начин учителите и техните ученици да извършат полезна за обществото социална, културна, образователна или научна дейност.

- Проектът свързва кандидатстващата страна и финансиращата.

- Големите финансиращи организации имат формуляр, който кандидатстващата страна трябва да попълни.

- Езиковите проекти по програма „Коменски“ отговарят на потребностите и интересите на учители и ученици от ПМГ.

- Най-общите изисквания, които трябва да се съблюдават при конструиране съдържанието на речника, са:

- научност и достъпност – информацията, съдържаща се в продукта, е научно вярна и разбираема за учениците от двете страни;

- интегралност – обясненията на термините включват знания по астрономия, геология, физика, химия, биология, история;

- системност – представените в речника термини са в последователна структурност, отговаряща на учебното съдържание по география в полската и в българската образователни системи;

- хуманизация и екологизация – във всички дейности по проекта на преден план се извежда значимостта на системата „природа-общество“, както и проблемът за опазване на природата;

- краезнание – в проекта се включват две лекции върху географска характеристика на Северозападна България и Кракувско-Ченстоховска Юра, както и снимков материал от родния край, който илюстрира част от термините в речника;

- приложимост – съдържанието на речника има прагматична стойност, може да се използва в учебно-познавателната дейност и в живота;

- емоционалност и занимателност – всички дейности в проекта имат емоционален и занимателен акцент, превръщайки учебното съдържание в желан обект за изучаване от учениците.

Втората задача е свързана с подготовката на планираните по проекта мероприятия и дейности. След попълване на формуляра и одобрението на проекта се пристъпи към планиране на основните моменти:

1. Подготвителна дейност:

- изучаване на целевия език;
- провеждане на езикови сесии;
- подбор на учебно съдържание по география;
- изработване на карти за наблюдение и оценка;
- картотекиране на проучения и събран материал;
- изработване на подробни планове за ученическите обмени.

2. Обмен № 1 (в България):

- изучаване и упражняване на целевия език;
- разпределяне по групи за работа в международен екип;
- посещение и фотографиране на географски обекти в България;
- подготовка и частично оформяне на речника-уебсайт;

- оценка на постигнатото и приемане на корекции.

3. Обмен № 2 (в Полша):

- изучаване и упражняване на целевия език;
- посещение и фотографиране на географски обекти в Полша;
- допълване на речника с понятия;
- крайно оформление на географския речник-уебсайт;
- оценка на постигнатото.

През учебната 2005/06 г. ПМГ разработи проект и кандидатства за неговото финансиране пред Центъра за развитие на човешките ресурси (секторна програма „Коменски“).

След одобрението на проекта се пристъпи към неговото изпълнение. Реализацията на дейностите започна с представянето му пред педагогическия съвет, ученици и родители.

Изработи се уебсайт-форум за установяване на неформални контакти с партньорите, обмени се първоначална информация (географска, историческа, културна) за страната-партньор. Учениците-участници в проекта се регистрираха и представяха и изпълняваха задачи във форума, поставени от учителите-координатори.



Езиковият курс за изучаване на полски език (респективно на български) се проведе в рамките на 30 учебни часа. Успоредно с изучаването на целевия език учениците селектираха и класифицираха необходимите за работата географски термини.

Двете училища осъществиха обмен на визити между координаторите и директорите с цел уточняване на програмите и подготовката на проектите.

От 12 до 25 април 2007 г. в гр. Монтана се реализира обмен № 1. Всички набелязани по проекта задачи се изпълниха, а именно:

1. Разпределение на задачите и работа по екипи с цел упражняване на целевите езици и подготовката на крайния продукт уебсайт- речник на географските термини и понятия, изучавани по предмета.

2. Урок и презентация на тема „Икономогеографска характеристика на Северозападен регион, България“.

3. Дефиниране на географските понятия на полски и български.

4. Целево посещение на географски обекти – забележителности за събиране на информация и снимков материал за изпълнение задачите по проекта.

5. Екскурзии до исторически обекти и природни феномени.

6. Анкетиране на ученици, учители и родители с цел установяване на обратна връзка за оценка на работата по проекта.

7. Изработване на дневници за посещението по екипи.

Обмен № 2 се осъществи от 19 май до 1 юни 2007 г. в град Мишков, Полша. Поставените по време на първия обмен задачи бяха доразвити и завършени. Всички участници видяха крайния продукт и бяха удовлетворени от свършената работа.

По време на изпълнението на проекта той успешно се интегрира в учебния процес. Беше осъществена интеграция в предмети, като: чужди езици, география, история, информатика. В изработването на речника-уебсайт се използваха нови информационни технологии.

Пряко участие в проекта взеха 12 момчета и 13 момичета.

В процеса на работа комуникацията се осъществяваше на английски и немски език, като с по-висока интензивност се използваше английският. След проведенния езиков курс по полски език, българските ученици изпитаха радост от възможността да заговорят на друг славянски език и го правеха с удоволствие. Това ясно личи от анкетите (прилож. 1 в електронния вариант на статията).

* * *

Проектната дейност със своята специфика изгражда умения у младия човек от практически и организационен характер, които впоследствие се пренасят и в живота. Тези умения са: активна гражданска позиция и осъзната необходимост от изява, развитие на чувството за индивидуална отговорност; умение да приемаш чуждо мнение, да защитаваш и аргументираш свое; да мотивираш избора и решението си; умение за анализ, синтез и коментар на информация и представянето ѝ в графичен, табличен и текстови вид.

Особено ценно е умението за работа в екип, с изградени и предварително определени рамки на работа. Екипната работа освободи участниците от стреса, но заедно с това разви усещане за солидарност, взаимна отговорност, единомислие, задоволство от съвместно извършената работа. Доказателство за това е статистическият анализ на направените анкети по време на обмените (вж.прилож. 1).

Проектът допринесе за обогатяване на знанията на учениците по чужди езици, история, география, информационни технологии.

Проектът допринесе за обогатяване на знанията на учениците по чужди езици, история, география, информационни технологии.

В работата по проекта от българска страна пряко се ангажираха 5-има преподаватели: 1 по география, 2-ма по английски, 1 по немски и 1 по информатика. Степента на сътрудничество между колегите бе изключително висока, с ясно изразен професионализъм. От всички колеги по други предмети



екитът получи отзивчивост и организационна помощ, в т.ч. и от директора на училището.

Отлично сътрудничество и взаимно разбиране се получи с колегите от партниращото училище. С помощта на информационните технологии бяха решавани всички междувременно възникнали въпроси и проблеми. Най-точно това сътрудничество бе осъществено по време на обмените. Постоянно се провеждаше текущ анализ на дейностите и планиране на задачите. Обособи се атмосфера на колегиталност и приятелство, което стимулираше професионализма.

Важно доказателство за добрата реализация на проекта са анкетите и препоръките на родителите, чиито деца участваха в осъществяването му. Всички родители изразиха мнение на задоволство от факта, че тяхното дете е участник в работата по проекта. За ползи и предимства от това участие родителите посочиха: запознаване с бита и културата на полския народ; възможност да се представи българската култура и бит пред другите деца; възможност за комуникиране на полски, английски и немски език и за пътуване до друга страна. Родителите са единодушни, че работата по проекта е научила учениците да поемат нови задължения, отговорности и инициативи в работата.

Изводи

1. Чрез опознаването на езика, географията и историята на друг европейски народ, у учениците се формира интернационална култура и поведение на приемане, търпимост и толерантност към други народи.

2. Учениците проявяват засилен интерес към чуждите езици, географията, информатиката и разширяват знанията и уменията по тези предмети чрез осъществяването на вертикална интеграция между тях.

3. Преподавателите обменят професионален опит и информация за образователните програми на двете държави.

4. Участието на ученици в проекти от такъв характер не може да е масово, т.е. проектът обхваща неголям брой деца.

5. Проектите допринасят за повишаване престижа на училището сред обществеността. Учителите

добиват по-голямо самочувствие, а учениците стават по-знаещи, по-можещи и по-самоуверени.

В края на проектната работа в училището бяха поканени ученици от всички класове в гимназията, колеги и представители на туристически агенции. Те се запознаха с работата по проекта чрез презентация и получиха възможност да се запознаят с крайния продукт – Географския речник. (вж. прилож. в електронния вариант на статията).

Екипът получи сериозна подкрепа по време на целия проект от Центъра за развитие на човешките ресурси чрез консултации на място, по телефона, чрез организиране на семинари с цел обучение за работа по проекти.

Директорът на училището отговорно и систематично подкрепяше работата на екипа, като я следеше отблизо и откликваше на проблемите със съвети и конкретни действия.

Със задоволство можем да заявим, че местните власти в лицето на кмета на гр. Монтана и на председателя на Общинския съвет също откликнаха в подкрепа на проекта. Работата му бе отразена в местната преса, в училищния вестник и в репортаж на местната телевизия „Монт 7“ (съответно прилож. 2, 3 и 4 в електронния вариант на статията).

Проектът ще намери приложение в e-twinning, а също и в установените връзки на ниво местни власти с изразено желание за културен и туристически обмен между двата града – Монтана и Мишков.

Литература

Училището – желана територия на ученика. – Сб. с добри практики. Изд. МОН, С., 2007.

Педагогическо творчество на учителя по география. – Сб., УИ „Св. Кл. Охридски“, С., 1996.

Кънчев, Д. Научно-методически основи на обучението по география в българското училище. – Изд. „Тилия“, С., 1996.

Марияна Стефанова

Юлия Първанова

ПМГ „Св. Кл. Охридски“, Монтана